

ส่วนที่ 1 ผลงาน

ชื่อผลงาน : การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

กรณีการอำนวยความสะดวกโครงการจัดทำแผนที่แสดงการครอบครอง

และทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

หลักการและเหตุผล

ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 บัญญัติให้การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลาง จังหวัด โดยฝ่ายอำนวยการของสำนักงานจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน มาประมวลสรุปพร้อมทั้งเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้วินิจฉัยและสั่งการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

จังหวัดชุมพร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าครอบคลุมทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานแห่งชาติ โดยเฉพาะอำเภอหลังสวน พื้นที่กว่าร้อยละ 60 จะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จึงทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและไม่มียกยสิทธิ์ในที่ดิน เป็นเหตุให้มีการบุกรุกแผ้วถางและลักลอบเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบก็จะถูกจับกุมดำเนินคดีอยู่บ่อยครั้ง จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการร้องเรียนร้องทุกข์ เพื่อขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัด โดยขอให้จังหวัดจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ประชาชน

ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมและประชาชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินการของรัฐอย่างแท้จริง นายมานิต วัฒนเสน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ได้จัดทำโครงการจัดทำแผนที่แสดงการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐขึ้นที่อำเภอหลังสวน โดยเฉพาะตำบลวังตะกอก (โครงการนี้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 9 มิถุนายน 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2551) ข้าพเจ้าซึ่งขณะนั้นปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร และได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ให้เป็นผู้ประสานงานรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อประมวลสรุปปัญหา ประสานงานกับอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาร่วมกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาารวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

นโยบายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และนโยบายของรัฐบาลที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาในวันที่ 25 ธันวาคม 2551 ว่า “จัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรยากจนในรูปของธนาคารที่ดินและเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกรยากจนและชุมชนที่ทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐที่ไม่มีสภาพป่าแล้วในรูปของโฉนดชุมชน...”
2. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507
3. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ขั้นตอนการดำเนินการ

ในการอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ข้าพเจ้าได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การรับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชน: เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ได้ให้ความสำคัญกับการรับเรื่องทุกข์ และมีนโยบายให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน สามารถเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดและร้องทุกข์ได้โดยตรง ข้าพเจ้าในฐานะเลขานุการได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการรับเรื่อง สอบถามรายละเอียด หลังจากนั้นจะประมวลสรุปเพื่อระบุปัญหา และสาเหตุของปัญหา และนำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดทราบในเบื้องต้น
2. แต่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการ: ซึ่งในกรณีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอหลังสวน ได้ประสานงานกับนายอำเภอหลังสวน เพื่อให้เป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา
3. ดำเนินการแก้ไขปัญหา: เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้พิจารณาสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะได้วินิจฉัยสั่งการให้มีการดำเนินการ ทั้งนี้ สำหรับการแก้ไขปัญหาการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอหลังสวนนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดได้อนุมัติให้จัดทำโครงการจัดทำแผนที่แสดงการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจจำนวนผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ แล้วนำมาจัดทำแผนที่แสดงการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ (2) ให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาและป้องกันมิให้มีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น (3) สร้างกระบวนการและแนวทางในการเรียนรู้ เพื่อให้คนกับป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในการดำเนินโครงการดังกล่าวได้ (1) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบโครงการ (2) ประชุมราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ โดยวิธีการจัดเวทีประชุมชี้แจง การดำเนินงานตามโครงการให้ประชาชนทราบและร่วมดำเนินการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร ได้ลงพื้นที่ชี้แจง

ทำความเข้าใจในโครงการ (3) มีสำรวจข้อมูลการครอบครองและตรวจพิกัดแผนที่แล้วออกเอกสารแผนที่ให้ผู้ถือครองแต่ละแปลง 1 ชุด และเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานประกอบการดำเนินงาน 1 ชุด เพื่อจะนำไปออกเป็นโฉนดชุมชนต่อไป

บทวิเคราะห์

1. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของงาน:** ปัจจัยภายนอก ได้แก่ รัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องการแก้ไขปัญหาบุกรุกที่ดิน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้บริหารในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญเรื่องการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ และประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการดังกล่าว

2. **ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน:** (1) การตรวจสอบเพื่อระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัยหรือทำกินก่อนหรือหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และ (2) การครอบครองพื้นที่ทับซ้อนกัน

3. **ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค:** (1) การแก้ไขปัญหาโดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบอกเล่าปัญหา ความต้องการ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข และดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผ่านกระบวนการประชาคม (2) มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน อาทิ การนำระบบ GPS มาใช้ในการหาพิกัดของที่ดินเพื่อจัดทำแผนที่ให้ถูกต้อง

ผลสำเร็จของงาน

ประชาชนหมู่ 5 6 11 12 และ 13 ตำบลวังตะกอก อำเภอหลังสวน ได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนโดยได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน จำนวน 287 ราย/แปลง รวมพื้นที่ 3,980 –2 –97 ไร่

การนำไปใช้ประโยชน์

1. รัฐบาลถึงขอบเขตพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินของราษฎร ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการถือครองที่ดินของรัฐที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ง่ายขึ้น
3. เป็นกลไกในการ ควบคุม และป้องกันการบุกรุก ซ้ำ ขายหรือเปลี่ยนผู้ถือครองที่ดินของรัฐ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(นายธนพัฒน์ เต็มบุรณะ)

ผู้เสนอผลงาน

14 กรกฎาคม 2553

(นายมานิต วัฒนเสน)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมการปฏิบัติงาน

14 กรกฎาคม 2553